

▷ KNJIŽEVNA POROČILA. ◁

Milčinovič Andrija: Mali ljudi. Zagreb 1919.

Četvero malih povesti malih in revnih ljudi nam podaja mala, 94 strani obsegajoča knjižica, ki bi je človek ne mogel lahko uvrstiti med strogo moderno. Ali pisana je prikupno in po resničnem in živem življenju, tako da človeka nazadnje res zadovolji ona tiha, neponarejena in jasna domačnost, ki vam takoj prijazno prikima, ko preberete nekoliko odstavkov. Umetniško vrednost bi pripisoval najbolj povestici „Na vjenčanju“, ki je zgrajena v pravilnem slogu in vešče, prikupno pripovedovana. Kočijaž snubi domačo kuharico. Ko bi nevesta rada košček ljubezni in prijazne besede, se ženin umika in ji skrbno naroča, da mu zašije neke stvari, ki jih potrebuje pri svojih konjih. Kajti konji so njegova prva misel. Na poročni dan ga morijo ob strani neveste Dorice v lepi domači kočiji malenkostne misli in skrbi, ali za ta dan najeti kočijaž prav vodi in brzda konje. Nazadnje ne strpi več in spodi po njegovi misli neveščega voznika, pusti Dorico v kočiji in skoči na kozla, da sam vodi konje, kakor je treba.

Odločno slaba pa je, kar se tiče njenega sloga in tehniške sestavljenosti, povestica „Sanja“. Kako je mogel pisatelj tako neurejeno in razdrapano skrupalce, ki res ni za tisk v leposlovni knjigi, potakniti med ostale tri povestice? Poleg „Na vjenčanju“ bi ostali dve povestici še prijali, če jih ne bi kazili, vsaj tu, tam, neka raztrganost in tehniška nesestavnost, ki se pa ne občuti toliko kakor v „Sanji“. Drugače mi je delce všeč; všeč posebno zato, ker dokazuje, da se hrvatski pisatelji, vsaj nekateri, vendarle prav prijetno razločujejo, kar se tiče jezika, od srbskih pisateljev. Ne rečem, da jim dostikrat ni vseeno, ali zapišejo lepo domačo besedo, ali grdo tujo spako, ki ni ničemur podobna, — vendar tako zanikarni kakor Srbi pa le niso!

Ivan Zorec.

Sič Albert: Narodne vezenine na Kranjskem. V Ljubljani (1918—1919). Kleinmayr & Bamberg. I. del (4 zvezki) 12 K; II. del (3 zvezki) 12 K; III. del (10 zvezkov) 24 K; IV. del (5 zvezkov) 24 K.

Kakor razkazuje *Sič* v tej svoji briljantno ilustrirani publikaciji, je bila vezna tehnika na Kranjskem nekdanj zelo razvita. Vrhunjo in spodnjo obleko, namizne prte in prtice, prevlake za blazine, rjuhe, brisalke: skratka vse, kar se je spredlo in stikalo doma, so naša dekleta in naše žene zalsale; saj jim je že od nekdanj lasten posebno živ čut za skladno ubranost barv in za lepo tekočo linijo.

Gorenjke so motive za vezenine najrajši zajemale iz rastlinstva. Najljubši motiv jim je bil nagelj. Uporabljale pa so za motiv tudi druge cvetlice, praprotn, žitno klasje, grozdje i. dr. Poleg nageljna jim je bilo najbolj priljubljeno srce, ki je posnetek peščišča, čez muho in pecelj razpolovljenega jabolka. Iz živalstva je povzetih manj motivov; največ je ptičev. Geometrične oblike so na gorenjskih vezeninah redkejše. Vezle so na domače platno z domačim sukancem, z volno ali z bombažem; pa tudi svilo so porabljale kot vezivo. „Vzorci na gorenjskih vezeninah so izvedeni povečini v križastem vbodu. Da pa je bilo vezenje gosteje, so uporabljale poleg križastega vboda kitasti in četverkotni (dunajski) vbod.